



## LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

### PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ MARIJAMPOLĖS PATAISOS NAMUS

2020-11-10 Nr. 4D-2020/1-1051  
Vilnius

#### SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje tiriamas X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundas dėl Marijampolės pataisos namų (toliau vadinama – Marijampolės PN) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prašymų nagrinėjimu.

2. Pareiškėjas skunde (toliau vadinama – Skundas), be kitų aplinkybių, nurodo, kad:

2.1. 2020-06-17 kreipėsi su prašymu į Marijampolės PN Kybartų sektorių, prašydamas paaiškinti, kodėl gautos dokumentų kopijos yra labai blogos kokybės, su juodomis linijomis, o pinigai už nekokybiškas dokumentų kopijas buvo nuskaičiuoti;

2.2. nesulaukęs atsakymo į savo kreipimąsi, 2020-07-22 kreipėsi į administraciją su skundu;

2.3. Marijampolės PN atsakyme į skundą teigiama, kad jis 2020-06-30 ant savo 2020-06-17 kreipimosi parašė, jog „išaiškinta žodžiu, atsakymo nereikia“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta), todėl atsakymas ir nebuvo rengiamas;

2.4. niekada nerašė ir nepasirašė, kad atsakymo jam nereikia, todėl neaišku, kas Pareiškėjo vardu pasirašinėjo ant jo kreipimosi;

2.5. negauna atsakymo ir į 2020-07-07 prašymą dėl sąskaitos faktūros gavimo, taip pat į 2020-07-08 prašymą padaryti dokumentų kopijas.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti jo Skundo aplinkybes.

#### TYRIMAS IR IŠVADOS

##### *Nustatytos tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės*

4. Seimo kontrolierius 2020-08-17 raštu Nr. 4D-2020/1-1051/3D-2202 kreipėsi į Marijampolės PN administraciją, prašydamas paaiškinti Pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes.

Seimo kontrolierių įstaigoje 2020-08-28 gautas Marijampolės PN administracijos 2020-08-28 raštas Nr. 9/07-10208, kuriame nurodoma:

4.1. „Nuteistasis X 2020 m. birželio 17 d. į Marijampolės pataisos namų direktorių kreipėsi su užklausa dėl nekokybiškų kopijų padarymo. Užklauskos registracijos data 2020 m. birželio 17 d. Nr. 49/07B6-741. Nuteistajam į šią užklausa buvo pateiktas paaiškinimas žodžiu, jog įstaigos kopijavimo aparatas nėra naujas ir aukštos kokybės kopijų šiuo metu įstaiga pateikti negali. Be to jam buvo paaiškinta, jog už nekokybiškas kopijas iš jo nebus atskaičiuoti pinigai.“

4.2. „2020 m. liepos 22 d. buvo gautas X skundas dėl atsakymo į 2020 m. birželio 17 d. negavimo. 2020 m. liepos 30 d. įstaiga pateikė atsakymą į nuteistojo skundą. Atsakymo Nr. 49/07-1094.“

4.3. „Informuojame, jog 2020 m, liepos 30 d atsakyme nuteistajam X Nr. 20/07-1094, buvo pateikta informacija apie tai, jog ant nuteistojo 2020 m. birželio 17 d. prašymo rastas įrašas, kad nuteistasis X atsakymo raštu nereikalauja, o situacija apie kopijas išaiškinta žodžiu. Gavus Seimo kontrolierių 2020-07-04 prašymą Nr.4D-2020/3D-1002/3D-2105, dar kartą išsiaiškinti šią situaciją ir įvertinti visas, su šiuo įvykiu susijusias aplinkybes, dar kartą buvo patikrintas nuteistojo X asmens byloje esantis 2020 m. birželio 17 d. prašymas. Patikrinimo metu nustatyta, kad ant prašymo nuteistojo X įrašo „paaiškinta žodžiu, atsakymo nereikia“ nėra. Nustatyta, jog šis įrašas padarytas 2-ojo Resocializacijos skyriaus specialisto, atsakingo už 6-o nuteistųjų būrio resocializaciją. Siekiant išsiaiškinti visas įvykio aplinkybes 2020 m. rugpjūčio 27 d. telefonu buvo susisiekiama su pareigūnu, pateikusi nuteistajam X atsakymą Nr. 20/07-1094. Pareigūnas paaiškino, kad, pateikdamas atsakymą nuteistajam, tikrino jo asmens bylą, tačiau dėl didelių darbo krūvių ir skubėjimo, nepatikrino parašo autentiškumo ir, pamatęs įrašą „Paaiškinta žodžiu. Atsakymo nereikia“, padarė išvadą, kad šį įrašą parašė nuteistasis. Pateikti minėto pareigūno, ruošusio atsakymą X raštiško paaiškinimo šiuo metu negalime, kadangi jis šiuo metu yra kasmetinėse atostogose. Šio pareigūno paaiškinimą galime pateikti ne anksčiau kaip 2020 m. rugsėjo 15 d.

Vertindami visas aplinkybes, manome, kad atsakymo klaida įsivėlė dėl atsakymą ruošiančio specialisto didelių darbo krūvių bei apimčių (tuo metu jis atliko 2-ojo Resocializacijos skyriaus specialisto bei 2-ojo Resocializacijos skyriaus viršininko funkcijas, kadangi viršininkas nuo 2020 m. liepos 13 d. iki 2020 m. liepos 28 d. buvo kumetinėse atostogose). Manome, kad šios priežastys ir lėmė, jog pareigūnas nesutikrino nuteistojo X ir 2-ojo Resocializacijos skyriaus specialisto parašų autentiškumo.

Nustatę šią klaidą, pateikėme atsiprašymą nuteistajam X bei atsakymą į jo 2020 m. birželio 17 d. užklausą.“

4.4. „Informuojame, jog nuteistiesiems įstaigoje daromos kopijos nėra aukščiausios kokybės bei raiškos, kadangi pataisos įstaiga nėra orientuota į kopijavimo paslaugų teikimą, įstaiga neturi aukštos kokybės kopijavimo įrangos.

Atkreipiame dėmesį, jog Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas I straipsnio 2 d. nustato, jog bausmių vykdymo įstatymų paskirtis – nustatyti tokia bausmės vykdymo tvarką, kad atlikęs bausmę nuteistasis savo gyvenimo tikslų siektų teisėtais būdais ir priemonėmis.

Be to Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 1 skyriaus 7 punkto nuostata teigia, jog pagrindinis pataisos įstaigos tikslas yra formuoti nuteistojo asmenybės jausmą, skatinti požiūrius ir įgūdžius, kurie geriausiai padėtų jiems tapti įstatymus, žmogiškąsias vertybes ir visuomenės saugumą gerbiančiais žmonėmis. Pataisos įstaigoje nuteistieji mokomi gyvenimo tikslų siekti teisėtais būdais ir priemonėmis, po bausmės atlikimo jiems sudaromos sąlygos reintegrotis į visuomenę. Todėl manome, jog aukštos kokybės bei raiškos kopijų darymas nėra pagrindinis ir esminis įstaigos tikslas, į kurį turėtų orientuotis įstaiga.“

4.5. Marijampolės PN administracija informavo, kad įstaigoje buvo gauti ir į Nuteistųjų rašytinių pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų ir skundų apskaitos žurnalą užregistruoti šie nuteistojo X pateikti prašymai: 2020-07-08 prašymas Nr. 49/07B6-830 dėl dokumentų kopijų padarymo, į prašymą atsakyta žodžiu paaiškinant, kad nepakanka lėšų prašomų kopijų padarymui; 2020-07-07 prašymas Nr. 49/07B6-800 dėl sąskaitos faktūros išdavimo, į šį prašymą 2020-07-14 pateiktas atsakymas, įteiktas asmeninių pinigų apskaitos žiniaraštis.

### ***Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai***

#### **5. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama – BVK):**

*183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas* – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės

atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. 3. Kalėjų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.“

#### 6. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

*3 straipsnis. „Viešojo administravimo principai“* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 4) *nepiktnaudžiavimo valdžia*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. [...]“;

*14 straipsnis. Prašymų ir skundų nagrinėjimas* – „7. Apie prašymo ar skundo nenagrinėjimą asmeniui pranešama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo viešojo administravimo subjekte dienos, išskyrus atvejus, kai prašyme ar skunde nenurodyta jokių asmens duomenų ryšiui palaikyti. 8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui.“

#### 7. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo (toliau vadinama – TGIĮ):

*1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir taikymas* – „1. Šio įstatymo tikslas – nustatyti asmenų teisės gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ir šių subjektų asociacijų, jei šios asociacijos įsteigtos bendrojo intereso poreikiams, kurie nėra pramoninio ar komercinio pobūdžio, tenkinti (toliau – šių subjektų asociacijos), nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, informaciją, nurodytą šio įstatymo 5 straipsnyje, ir dokumentus, kuriais jos disponuoja ar (ir) kuriuos tvarko vykdydamos įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytas funkcijas (toliau – viešojoji funkcija), įgyvendinimo priemones ir tvarką“;

*3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos* – „1. Dokumentas – institucijos veikloje užfiksuota informacija ar jos dalis, nepaisant jos pateikimo būdo, formos ir laikmenos, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registruoti pateiktus dokumentus ir (arba) jų kopijas, valstybės informacinės sistemos duomenis“;

*4 straipsnis. Institucijos pareiga teikti dokumentus pareiškėjams* – „1. Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams (toliau – pareiškėjas) dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus“;

*6 straipsnis. Dokumentų teikimo principai* – „1. Institucija, teikdama dokumentus, vadovaujasi šiais principais: 1) dokumentų išsamumo – pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys dokumentai; 2) dokumentų tikslumo – pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus; 3) teisėtumo – institucijos veiksmai teikiant dokumentus grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais“;

4) objektyvumo – institucijos darbuotojai, teikdami dokumentus, turi būti nešališki ir objektyvūs; 5) pagalbos – pareiškėjams teikiama pagalba įgyvendinant teisę gauti dokumentus; 6) dokumentų prieinamumo – sudaromos palankios sąlygos pareiškėjams naudoti dokumentus neatsižvelgiant į jų veiklos tikslus ir teisinę formą, o prireikus nustatomos tik būtiniausios teisinės, techninės ir (arba) finansinės dokumentų teikimo pareiškėjams sąlygos; [...];

*15 straipsnis. Atsisakymas pateikti dokumentus* – „1. Institucija atsisako pateikti pareiškėjui dokumentus, jeigu: 1) tas pats pareiškėjas pakartotinai prašo tų pačių dokumentų, kurie jam jau buvo pateikti; 2) prašomi dokumentai yra paskelbti institucijos interneto svetainėje, visuomenės informavimo priemonėse, taip pat naudojant elektronines priemones; tokiu atveju per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos pareiškėjui nurodomas jų paskelbimo šaltinis; 3) pagal pareiškėjo prašymą reikėtų specialiai adaptuoti, apdoroti ar kitaip perdirbti dokumentus ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis; 4) šio įstatymo 12 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka paprašius patikslinti ir (ar) papildyti prašymą, pareiškėjas jo nepatikslina arba patikslinto prašymo turinys yra nekonkretus; 5) institucija prašomų dokumentų tvarkymą nutraukė pasikeitus institucijos funkcijoms; 6) nėra galimybės nustatyti pareiškėjo tapatumo; 7) pareiškėjas kreipiasi dėl dokumentų, kurių teikimui šio įstatymo nuostatos netaikomos šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais. 2. Jeigu institucija nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui pagrindus, ji per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos priima sprendimą dėl atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui. Nustačiusi, kad yra pagrindas atsisakyti pateikti jam dokumentus, institucija kitą darbo dieną nuo sprendimo priėmimo apie tai privalo pranešti pareiškėjui, nurodyti teisinį pagrindą ir informuoti apie šio sprendimo apskundimo tvarką. [...].“

8. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Taisyklės), nustatyta:

„7. Prašymai, pateikti žodžiu, į kuriuos galima atsakyti tą pačią darbo dieną, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, institucijoje neregistruojami, jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenusprendžia kitaip. Į tokius prašymus turi būti atsakoma tą pačią darbo dieną. Jeigu į žodžiu pateiktą prašymą negalima atsakyti tą pačią darbo dieną, asmeniui turi būti sudaroma galimybė išdėstyti prašymą raštu arba, jeigu institucija sudaro galimybę priimti ir fiksuoti bei saugoti prašymo turinį panaudodama garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo ir įrašymo priemones, žodžiu.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...].“

### ***Lietuvos Respublikos teismų praktika***

9. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT):

9.1. 2014-04-09 aprobuotame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinime yra nurodęs:

„Šio teisinio reguliavimo kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad Pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 1 p.) (2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A<sup>822</sup>-3206/2012). Laisvės atėmimo institucijų sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai, kurie, be kita ko, atitiktų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje numatytus reikalavimus (2011 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A<sup>143</sup>-2876/2011)“;

9.2. 2009-04-02 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A756-422/2009, yra nurodęs:

„[...] viešojo administravimo institucijos priimamiems sprendimams (individualiems administraciniams aktams) keliami Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje įtvirtinti reikalavimai. Šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad individualus administracinis sprendimas turi būti pagrįstas nustatytais faktais ir teisės aktų normomis, o 2 dalyje nurodyta, kad sprendime turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos bei nurodyta sprendimo apskundimo tvarka. Šios nuostatos reiškia, kad akte turėtų būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus“;

9.3. 2008-11-20 nutartyje administracinėje byloje Nr. A756-1698/2008) yra nurodęs:

„[...] nenustačius pagrindų, dėl kurių pagal Įstatymą [TGIĮ] pareiškėjų prašoma informacija gali būti neteikiama, taip pat nesant duomenų, kad institucija prašomos informacijos neturėtų, informacija turi būti teikiama; į asmenų prašymus pateikiami atsakymai privalo būti konkretūs, aiškūs ir išsamūs.“

### *Tyrimo išvados*

10. Pareiškėjas Skunde Seimo kontrolieriui pranešė, kad raštu kreipėsi į Marijampolės PN administraciją dėl gautų nekokybiškų dokumentų kopijų, tačiau atsakymo vis nesulaukė, todėl 2020-07-22 parašė skundą. Atsakyme į Skundą nurodoma, kad Pareiškėjas ant savo 2020-06-17 prašymo parašė, kad paaiškinta žodžiu ir atsakymo nereikia, nors jis taip niekada nerašė. Pareiškėjas taip pat teigia, kad negauna atsakymų į 2020-07-07 ir 2020-07-08 prašymus.

11. Marijampolės PN, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; atsakymas pareiškėjui turi būti pateiktas per teisės aktuose nustatytus terminus.

Marijampolės PN, kaip viešojo administravimo subjektas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje taip pat privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų. Vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių nuostatomis, institucija prašymą turi išnagrinėti per dvidešimties darbo dienų terminą, o rengdama pareiškėjui atsakymą, kuriuo atsisakoma suteikti prašomą administracinę paslaugą, taip pat turi nurodyti ir atsisakymo priežastis bei informuoti apie tokio atsakymo apskundimo tvarką (šios pažymos 8 punktas).

12. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2020-06-17 kreipėsi su prašymu dėl blogos kokybės dokumentų kopijų. Nuteistajam į jo kreipimąsi galimai buvo atsakyta žodžiu, paaiškinant apie įstaigoje esantį nekokybišką kopijavimo aparatą, taip pat buvo paaiškinta, kad už nekokybiškų kopijų padarymą nebus išskaičiuoti pinigai iš nuteistojo sąskaitos.

Nagrinėjant Pareiškėjo 2020-07-22 skundą ir patikrinus visus dokumentus buvo nustatyta, jog ant Pareiškėjo 2020-06-17 prašymo įrašą, kad *viskas paaiškinta žodžiu, atsakymo nereikia*, padarė 2-ojo Resocializacijos skyriaus specialistas, o ne Pareiškėjas. Nustačiusi šią klaidą, Marijampolės PN administracija nuteistajam pateikė atsiprašymą bei parengė 2020-08-27 atsakymą Nr. 20/07-1228, kuriuo kartu atsakoma ir į jo 2020-06-17 prašymą.

Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad į Pareiškėjo 2020-07-07 prašymą dėl žiniaraščio apie iš jo sąskaitos išskaičiuotas pinigų sumas pateikimo buvo atsakyta 2020-07-14 pateikiant prašomą informaciją. Pareiškėjas 2020-07-08 prašymu prašė padaryti keletą dokumentų kopijas, tačiau patikrinus Pareiškėjo sąskaitą paaiškėjo, kad nepakanka lėšų jo prašomų dokumentų kopijų padarymui, Pareiškėjas apie tai buvo informuotas žodžiu; tai patvirtina ant prašymo padarytos žymos su pareigūnų parašais.

13. Pagal Prašymų ir skundų nagrinėjimo taisyklių nuostatas, į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys, į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys (šios pažymos 8 punktas).

Taisyklių 7 punkte numatyta, kad prašymai, pateikti žodžiu, į kuriuos galima atsakyti tą pačią darbo dieną, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, institucijoje neregistruojami, jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenusprendžia kitaip. Į tokius prašymus turi būti atsakoma tą pačią darbo dieną. Jeigu į žodžiu pateiktą prašymą negalima atsakyti tą pačią darbo dieną, asmeniui turi būti sudaroma galimybė išdėstyti prašymą raštu arba, jeigu institucija sudaro galimybę priimti ir fiksuoti bei saugoti prašymo turinį panaudodama garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo ir įrašymo priemones, žodžiu.

Vadovaujantis šiomis Taisyklių nuostatomis, Marijampolės PN administracija, kaip viešojo administravimo subjektas, atsakymą žodžiu gali pateikti tik į žodinius nuteistųjų prašymus ir tik į tuos, kurie gali būti tenkinami iš karto. Kadangi Skundo tyrimo metu nustatyta, kad visus prašymus Pareiškėjas pateikė raštu, 2020-06-17 prašyme netgi nurodė, kad nori raštiško atsakymo, todėl ir Marijampolės PN administracija turėjo nuteistajam raštu paaiškinti dėl nekokybiškų dokumentų kopijų ir apmokėjimo už jas, raštu paaiškinti, dėl kokių priežasčių ir kokiais teisės aktais vadovaujantis buvo priimtas sprendimas jo prašymo dėl kopijų padarymo netenkinti, nurodyti tokių sprendimų priežastis, apskundimo tvarką ir terminus.

14. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad į Pareiškėjo 2020-06-17 kreipimąsi buvo atsakyta 2020-08-27, tik po Seimo kontrolieriaus kreipimosi, nustačius pareigūno klaidą dėl įrašo prašyme vertinimo, o į 2020-07-08 prašymą nebuvo pateiktas joks raštiškas atsakymas, t. y., neaišku, ar Pareiškėjui buvo tikrai paaiškinta, dėl kokių priežasčių ir kokiais teisės aktais vadovaujantis buvo priimtas sprendimas jo prašymo netenkinti, nors, kaip minėta, pagal nustatytą teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką (šios pažymos 5–9 punktai) viešojo administravimo subjektas (šiuo atveju – Marijampolės PN), priimdamas sprendimą atsisakyti tenkinti besikreipiančiojo (šiuo atveju – Pareiškėjo) prašymą, privalo nurodyti tokio sprendimo priežastis, apskundimo tvarką ir terminus.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nuosekliai laikosi praktikos, kad VAĮ 8 straipsnio 2 dalyje nustatytas reikalavimas, jog individualiame administraciniame akte turi būti nurodyta akto apskundimo tvarka, nustato pareigą individualų administracinį aktą priimančiam viešojo administravimo subjektui sprendime nurodyti tokius duomenis, iš kurių be papildomų

informacijos šaltinių (įstatymų, įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų) ir laiko sąnaudų pareiškėjui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų visiškai aišku, kokiai institucijai (institucijos pavadinimas, adresas) ir per kokį terminą (nurodant, ar terminas skaičiuojamas nuo sprendimo priėmimo, ar nuo individualaus akto gavimo dienos) gali būti paduotas skundas. Administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas tinkamai nesiderina su geru viešuoju administravimu bei Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją ar teismą. Apskundimo tvarkos individualiame administraciniame akte nenurodymas (neišaiškinimas) gali būti laikomas priežastimi, objektyviai sukliudžiusia pareiškėjui kreiptis į teismą laiku.

15. Skundo tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad Marijampolės PN administracija, atsakydama į Pareiškėjo 2020-07-22 skundą pateikė jam tikrovės neatitinkančią informaciją. Seimo kontrolieriui paprašius paaiškinti šias aplinkybes, Marijampolės PN administracija išsiaiškino apie padarytą faktinę klaidą ir Pareiškėjo raštu atsiprašė. Įvertinus tai, kad klaida buvo ištaisyta ir Pareiškėjui raštu atsakyta, Seimo kontrolierius rekomendacijos dėl šios aplinkybės neteiks.

16. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Marijampolės PN administracija nepateikė Pareiškėjui atsakymo į 2020-06-17 per teisės aktuose numatytą terminą, o į 2020-07-08 prašymą nepateikė jokio raštiško atsakymo, todėl Pareiškėjo Skundas pripažįstamas pagrįstu.

### SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

17. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundas dėl Marijampolės pataisos namų pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prašymų nagrinėjimu, pripažinti pagrįstu.

### SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

18. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Marijampolės pataisos namų direktoriui rekomenduoja:

18.1. pateikti atsakymą į neatsakytą Pareiškėjo 2020-07-08 kreipimąsi;

18.2. imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams būtų pateikiami atsakymai, ypač tie, kuriais yra atsisakoma tenkinti pareiškėjų prašymus, būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, kartu nurodant jų apskundimo tvarką.

19. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas